

Aan MINDEF en STASDEF
Van DGB
Afgestemd met CDS, DJZ, HDFC, DCO, MIVD, BZ, NCTV/J&V
In afschrift aan

TER BESLISSING

Datum

15 november 2024

Onze referentie

BS2024038145

Opgesteld door

KD:Ambtelijke leiding

M +31 6

@mindef.nl

Aantal bijlagen

1 Het AIV advies

2 Concept kabinetsreactie

Nota

Aanbieding aan CDINEV van concept kabinetsreactie AIV-advies over hybride dreigingen

Aanleiding

Op 4 juni jl. bood de AIV het advies 'Hybride dreigingen en maatschappelijke weerbaarheid' aan het kabinet aan (bijlage 1). Hiervoor is bijgevoegde concept kabinetsreactie opgesteld die 19 november as. samen met de brief weerbaarheid tegen militaire en hybride dreigingen op de agenda van de CDINEV staat (bijlage 2). Aanbieding hiervan geschiedt door de ministers van BZ en van DEF mede namens J&V. De stukken moeten uiterlijk op 12 november aan AZ worden aangeboden.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met de aanbieding van bijgevoegde concept kabinetsreactie op het AIV advies over hybride dreigingen aan de CDINEV van 19 november as. en het CDINEV-aanbiedingsformulier te tekenen.

Kernpunten

- Het AIV-advies is op verzoek van het kabinet (uit 2022) opgesteld.
- De strekking van het AIV-advies en daarmee ook de concept kabinetsreactie, is goeddeels in lijn met het standpunt van het kabinet over hybride dreigingen in het regeerprogramma van september jl. en de weerbaarheidsbrief tegen militaire en hybride dreigingen die u separaat is toegekomen. De concept kabinetsreactie op het AIV-advies verwijst dan ook herhaaldelijk naar de weerbaarheidsbrief waar het gaat om maatregelen die in dit kader worden genomen.
- In de CDINEV van 19 november worden de weerbaarheidsbrief en de kabinetsreactie op het AIV-advies in samenhang besproken. Volgens planning gaan deze stukken dan naar de RDINEV van 3 december 2024 en naar de MR van 13 december.

Toelichting

- Van de 10 AIV aanbevelingen die alle in de kabinetsreactie zijn opgenomen, worden er in de concept reactie 7 onverkort overgenomen (1,2,3,4,6,9,10). De aanbevelingen 5, 7 en 8 worden deels overgenomen of op een andere manier uitgevoerd.
- Bij aanbeveling 5 adviseert de AIV om onder andere te werken aan mondiale regulering van hybride dreigingen. In de kabinetsreactie wordt dit aspect niet overgenomen. Hierover stelt de reactie dat (statelijke) tegenstanders hybride dreigingen juist gebruiken om het internationaal recht te ontwijken en dat het daarom niet zinvol wordt geacht om met deze 'notoire wetsovertreders' over een nieuw kader te onderhandelen. Het kabinet geeft in plaats daarvan prioriteit aan het bestendigen van het bestaand normatief kader waarbij in de reactie naar diverse voorbeelden hiervan wordt verwezen. Dit draagt bij aan preventie waartoe de AIV in aanbeveling 5 ook oproept.
- Bij aanbeveling 7 wordt het deeladvies om een 'rapporteur voor digitale zaken' aan te wijzen door ambtelijk J&V en BZK niet overgenomen (de overige elementen uit advies 7 worden wel omarmd). In de reactie wordt er onder andere op gewezen dat er bij BZK al een

Datum
15 november 2024

Onze referentie
<Xpost nummer onderliggend
stuk>

staatssecretaris verantwoordelijk is voor de digitalisering van de Nederlandse samenleving en dat de minister van J&V verantwoordelijk is voor de *overall* digitale veiligheid.

- Bij aanbeveling 8 adviseert de AIV om de hoofdtaken van de krijgsmacht te herzien, omdat die volgens de AIV onvoldoende aansluiten bij de cyber en cognitieve dimensies van de informatieomgeving. In de concept reactie staat dat de uitdaging volgens het kabinet niet zozeer ligt bij de formulering van de hoofdtaken, maar in de vraag of er passende juridische kaders zijn op basis waarvan Defensie, ook in de cognitieve dimensie, effectief kan oefenen en optreden in het grijze gebied tussen oorlog en vrede. Daarom werkt Defensie nu aan een wettelijke grondslag voor oefenen en optreden in het grijze gebied (de Wet op de gereedstelling Defensie). Als de kaders er zijn, kunnen de hoofdtaken ook beter worden uitgevoerd.

Financiële overwegingen

Er zijn geen directe financiële gevolgen.

Juridische overwegingen

Er zijn geen bijzondere juridische overwegingen.

Communicatie

Naar verwachting zal bij publicatie de meeste aandacht uitgaan naar de brief weerbaarheid tegen militaire en hybride dreigingen waarvoor door NCTV en DEF woordvoering wordt opgesteld.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt

Persoonsgegevens van de steller en de ondertekenaar worden gelakt vanwege bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

DE WAARNEMEND DIRECTEUR-GENERAAL BELEID

